ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ИМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Кафедра технології, екології та безпеки життєдіяльності

вибіркова навчальна дисципліна технологічного спрямування

Ресурсозберігаючі та екологічні технології

Викладач: доцент ІВАШУРА АНДРІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ

Версія 1.0 2016

ТЕМА 3. Государственные акты, направленные на ресурсосбережение и внедрение экологических технологий

Для обоснования инновационных стратегий «зеленого» развития и выбора конечного эколого ориентированного стратегического плана действий очень важно выстроить, опираясь на имеющийся природно-ресурсный и производственный потенциал территории, такую логическую цепь:

природные ресурсы - направления использования, восстановления и воспроизведения - полнота и комплексность добычи и переработки - варианты технологии использования, восстановления и воспроизводства - ценность конечного продукта - вторичные ресурсы

Внедрение приоритетов «зеленого» роста в развитии территорий, а также отдельных хозяйственных систем определяется степенью соблюдение и использование современных инновационных стратегий, рассмотрим некоторые из них

Стратегия ресурсосбережения:	комплекс принципов, мер, факторов, методов и мероприятий, направленных на сохранение, эффективное и рациональное использование всех видов ресурсов субъектами хозяйствования и оптимизацию управленческих решений по снижение расходов совокупных ресурсов на единицу продукции, при условии обеспечение экологической безопасности
стратегия кооперации	обеспечивает совместные действия, по минимизации использования первичных природных ресурсов, обращения с отходами
стратегия рециркуляции	дает возможность предупреждения и перенаправления потоков отходов от попадания в среду и возвращение их в производство (замкнутый цикл потоков сырья, материалов, вторичных ресурсов)
Стратегия лучших из существующих технологий	**Стратегия предусматривает обеспечение инновационного подхода к модернизации и технологическому обновлению. Сейчас в развитых странах применяется «лучшая из существующих технологий, не вызывающая чрезмерных расходов»(BATNEEC), как инструмент контроля со стороны органов охраны окружающей среды**

Стратегия достаточности (меры нуждаемости)	ориентирована на добровольное, сознательное ограничение потребления и соответствующее изменение стиля жизнь. Тесно связана с такими понятиями как оптимальное использование, полезность и спрос. Основные положения данной стратегии находятся в плоскости методологических основ экономики благосостояния, в частности этических принципов распределения и потребности природных и материальных ресурсов, присущие развитым странам

Действующая в Украине нормативно-законодательная база по регулированию внедрения экологических стратегий «зеленого» роста и основ устойчивого развития формируется уже некоторое время, и хотя она еще достаточно ограничена и иногда фрагментарная, в ней можно выделить такие категории нормативно-законодательных документов:

- Акты, определяющие национальные приоритеты социально экономического и экологического развития государства в целом;

- Акты, регулирующие экологическую безопасность, поддерживающие технологическое развитие и способствующие внедрению в экономическую деятельность основ рационального использования природных ресурсов;

- Акты, непосредственно направленные на соблюдение экологической безопасности, охрану, рациональное использование и воспроизводство природных ресурсов.

Таблиця 1

Нормативно-правове забезпечення впровадження інноваційних стратегій екологоорієнтованого розвитку

Стратегії «зеленого» зростання	Підтримуються у національному законодавстві	Підтримуються у міжнародному законодавстві
стратегія ресурсо-збереження	«Про охорону навколишнього природного середовища» (Закон України від 25.06.1991, № 1264-XII); Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року (Закон України від 21.12. 2010, № 2818-VI); «Про відходи» (Закон України від 05.03.1998 № 187/98-ВР), "Про енергозбереження" (Закон України від 01.07.1994, № 74/94-ВР); «Про енергетичну стратегію України до 2030р.» (розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.07.2013, № 1071), Державна цільова економічна програма енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2015 роки (Постанова КМУ від 1.03. 2010 р. № 243).	Директива 2009/28/ЕС від 23.04.2009 р. стосовно сприяння використанню енергії відновлюваних джерел і про внесення змін і Згодом скасування Директиви 2001/77/ЕС та 2003/30/ЕС. Директива 2004/8/ЄС від 11.02.2004 р. про сприяння спільному виробництву тепла й електроенергії (когенерації) на основі корисного теплового навантаження на внутрішньому енергетичному ринку та внесення змін до Директиви 92/42/ЄЕС; Директива 2006/32/ЕС від 05.04.2006 р. про ефективність кінцевого використання енергії та енергетичні послуги; Директива 2010/31/ЕС від 19.06.2010 р. щодо енергетичних характеристик будівель, яка скасовує та замінює чинну раніше Директиву 2002/91/ЕС; Директива 2010/30/ЕС від 19.05.2010 р. щодо позначення класів енергоспоживання та стандартизованої інформації про споживання енергії та інших

		ресурсів електропобутовими приладами, яка скасовує та замінює чинну раніше Директиву 92/75/ЕЕС.
стратегія еко-ефективності	«Про охорону навколишнього природного середовища» (Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII); Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року (Закон України від 21.12.2010 року N 2818-VI); «Про екологічний аудит» (Закон України від 24.06.2004 № 1862-IV); «Про екологічну експертизу» (Закон України від 09.02.1995 № 45/95-ВР).	Директива 85/337/ЕЕС від 27.06.1985 р. стосовно оцінки впливу певних державних та приватних проектів на навколишнє середовище з поправками, внесеними Директивою 97/11/ЕС та Директивою 2003/35/ЕС; Директива 1999/32/ЕС від 26.04.1998 р. щодо зменшення вмісту сірки у певних видах рідкого палива; Директива 2001/80/ЕС від 23.10.2001 р. стосовно встановлення граничного рівня викидів певних забруднювачів до атмосфери великими спалювальними установками; Директива 2003/87/ЄС Європейського Парламенту і Ради від 13.10.2003 р. про встановлення схеми торгівлі викидами парникових газів у рамках Співтовариства та внесення змін і доповнень до Директиви Ради 96/61/ЄС (Директиви про торгівлю викидами).

стратегія чистого виробництва	«Про охорону навколишнього природного середовища» (Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII); «Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на 2011-2015 роки» (Розпорядження КМУ від 25.05.2011 р. № 577-р); Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року (Закон України від 21.12.2010 року N 2818-VI); Закони України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» (Закон України від 11.07.2001 № 2623-III); «Про пріоритетні напрями розвитку інноваційної діяльності в Україні» (Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI).	Стаття 12 Кіотського протоколу; Директива 2009/28/ЕС від 23.04.2009 р. стосовно сприяння використанню енергії відновлюваних джерел і про внесення змін і Згодом скасування Директиви 2001/77/ЕС та 2003/30/ЕС; Директива 2010/75/ ЄС про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль за забрудненнями — IPPC); Директива ЄС 2004/101/ЕС про Правила щодо використання одиниць скорочень; Директива Ради ЄС 75/442/ЕЕС щодо відходів (зі змінами внесеними Директивою Ради ЄС 91/156/КЕС) – в частині зниження шкідливості відходів за рахунок впровадження технологій чистого виробництва і поліпшення конструкторських якостей продукції.

стратегія найкращих з існуючих технологій	«Про охорону навколишнього природного середовища» (Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII); «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» (Закон України від 14.09.2006 № 143-V). «Про інноваційну діяльність» (Закон України від 04.07.2002 № 40-IV)	Стаття 12 Кіотського протоколу; Директива 2010/75/ ЄС про промислові викиди (всеохоплююче запобігання і контроль за забрудненнями — IPPC).
стратегія достатності	Закон України "Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції" (№ 1393-XIV від 14.01.2000); Закон України «Про відходи» від 05.03.1998 № 187/98-ВР).	Директива Ради 2009/119 від 14 вересня 2009 р. щодо зобов'язання країн членів ЄС підтримувати мінімальні запаси сирої нафти та / або нафтопродуктів; Віденська конвенція про цивільну відповідальність за ядерну шкоду від 21 травня 1963 р.; Директива Ради ЄС 75/442/ЕЕС щодо відходів (зі змінами внесеними Директивою Ради ЄС 91/156/КЕС); Директива Ради ЄС 91/676/ЕНС з охорони вод від забруднення нітратами; Директива Ради ЄС 91/689/ЕЕС про небезпечні відходи; Директива 94/62/ЕС «Про упаковку та відходи упаковки»

ДСТУ 3051-95. Ресурсосбережение. Основные положения (ГОСТ 30166-95)

- Этот стандарт является основополагающим и устанавливает цели, задачи, объект, основные принципы и классификацию групп требований рационального использования и экономичного ущерба для материальных ресурсов на всех стадиях жизненного цикла веществ, материалов, продукции, изделий, а так же в случае предоставления услуг юридическим и физическим лицам.

- Стандарт распространяется на все виды деятельности, связанные с добычей, переработкой, транспортировкой, хранением, распределением, потреблением и утилизацией материальных ресурсов.

ISO 50001

В Украине национальный стандарт ДСТУ ISO 50001:2014 вступил в силу в январе 2015 года

- **<u>Выгоды от внедрения системы энергетического менеджмента включают:</u>**
  - повышение энергетической результативности;
  - снижение эксплуатационных затрат;
  - повышение энергоэффективности;
  - снижение энергоемкости;
  - энерго- и ресурсосбережение;
  - снижение воздействия на окружающую среду;
  - снижение выбросов парниковых газов;
  - разработка климатических проектов;
  - обеспечение соответствия национальному законодательству;
  - демонстрация социальной ответственности;
  - улучшение имиджа на рынке;
  - повышение и гарантия устойчивости бизнеса;
  - повышение уровня доверия заинтересованных сторон;
  - привлекательность для инвестиций;
  - стимул для инноваций.